

СРПСКИ ТЕХНИЧКИ ЛИСТ

ОРГАН УДРУЖЕЊА СРПСКИХ ИНЖЕЊЕРА И АРХИТЕКТА.

САДРЖАЈ: Српски Технички Лист од Ал. Ж. Ј. стр. 141. Извештај Управног Одбора Удружења Српских Инжењера и Архитекта стр. 143. Извештај о Српском Техничком Листу стр. 145. Извештај XXIII Главном Скупу Удружења Српских Инжењера и Архитекта о стању књижице 145. Правилник за грађење и одржавање пропуста и мостова стр. 146. Белешке стр. 148 XXIII Главни скуп стр. 148.

СРПСКИ ТЕХНИЧКИ ЛИСТ.

Посвећено члановима Инж. Удружења и читаоцима С. Т. Л.

Пред годишњу скупштину Српског Инжењерског Удружења неће бити без потребе позабавити се питањем о уређењу Српског Техничког Листа. Двадесет и три године његовог готово непрекидног излагања јасно говоре о потреби његовој, а технички радови у Србији у последњој десетини овога века дају и сувише материјала за уређивање једног тако скромног листа. Но, за један лист није само довољно имати у изобиљу материјала, него је исто тако, ако не и више нужно имати људе, који би тај материјал обрађивали. А како у том погледу стоји наш Технички Лист? — Он има свој уређивачки одбор, који се има старати за садржину његову. Треба знати да су чланови тог одбора људи, којима је уређивање листа тек спореднија дужност, да за то не примају никакву награду и да немају на расположењу никаквих материјалних средстава за хонорисање чланака, који би у листу требали изаћи. Нека се дакле имају те околности на уму, па нека се онда оцени успех његовог рада. Ја мислим, да би у том случају сваки могао само похвалити рад одбора. Морало би се, мислим; признати да није ни просто, ни лако да два човека, колико се највише могу састати, поред своје редовне дужности, из уређивачког одбора — саставе садржину једног недељног листа, који треба да буде и стручан и да неизоставно прати сва дневна, техничка питања. Ако би неко и имао разлога да приме-

ти, да се у лист понекад пуштају стручне ствари непроконтролисане, да се расправљају питања без вредности или пак неозбиљно, тај би добро учинио да примедбу задржи за себе, за српске инжењере, чија је индиферентност духа добро позната. Читаоци, који су увек расположени да чине примедбе садржини листа, нека знају да поред три стотине српских инжењера и архитекта и поред разноврсних послова, кој се за последњих десет година у Србији извршују ипак уређивање листа пада на терет преко целе године на 5 — 6 људи. Сви остали, ма на каквом новом и интересантном послу били, не сматрају за своју дужност да о својим радовима пошљу извештај Српском Техничком Листу. Предамном су шест година Техничког Листа па ево, само, како стоје технички послови од значаја, о којима читаоци листа не знају готово ништа.

Државна триангулација ради се већ шест година. Ради се поглавито за војне циљеве, али се ради тако, да се може допунити и проширити да послужи за катастар Србије. О свему томе ми смо слушали пре четири године једно „опште“ предавање и читали неку жучну полемику по дневним листовима. И док смо свремена на време прелиставали штампане податке о катастру страних земаља, дотле су нас у Србији уљуљкавали обећањима да ће и резултати српске државне триангулације бити објављени и изложени публици. Кад смо после четири године од обећања хтели дићи руке напустити сваку наду, нас је обрадовала вест, да су подаци о нашој триангулацији били на изложби у

Риму и тамо добро награђени. И то је прошло па Српски Тех. Лист, српски инжињери још немају никаквих стварних података о томе.

Катастар Београда ради се више од шест година. Снимају се парцеле, премеравају се блокови на источном и западном Врачару по неколико пута, тако, да изгледа да ће се катастар радити још десет година. Читаоци Техн. Листа не знају због чега је то ишта се хоће са таквим радом.

Дат је у израду катастар Голомина (10000 ha) и почет је рад на њему, по пруском правилнику, па и о томе, првом послу те врсте у нас, читаоци С. Т. Листа ништа не знају.

Довршује се делимично обезбеђење Голомина од поплаве Дунавом и постоји пројекат за потпуно његово обезбеђење и од Језаве и Мораве па се и то питање сматра као државна тајна. Нешто само мало било је о томе у нашем листу.

Израђен је један велики пројекат за исушење Мачве и обезбеђење од поплаве Дрином и Савом па су генерални податци објављени у једном дневном листу. Зар С. Т. Листу не требају подаци о таквим радовима?

На дневном је реду катастар Мачве, па ће се и то неопажено свршити.

Већ пуне три године ради се на регулацији Мораве код Ђуприје: утрошено је тамо до сада пола милијона динара па се још никакви резултати не виде. Зашто да С. Т. Лист нема никаквих података о програму тог рада?

Готов је већ водовод Врњачке Бање а у пројекту су водоводи за Књажевац и будуће среско место Белановицу. Ти радови, да немају баш никакве оригиналности у себи, ипак су од интереса као први радови те врсте код нас и згодно за рекламу идеје о снабдевању вароши здравом пијаћом водом. И о томе С. Т. Лист нема ни једне речи.

Ради се Народна Скупштина и за три године изради се само партер. Преносе се гласови да темељи нису у брзини ни срачунати, да су многи сводови још сада попуцали и да ће доцније под притиском горњих спратова морати се срушити, да је нерационално пројектовано једно кубе на коме се може, при рационалном пројекту, заштедети 200000 динара ит.д. и т.д. — и о свему томе ћути се, апсолутно се ћути.

Округ подрински модерно уређује своју бању Ковиљачу, издваја је од српских бања и проширује своју железничку мрежу. За уређење бање шаље се инжењер за страну

да то питање проучи. И ти су радови код нас сасвим нови па су нам зато у Срп. Техн. Листу потребни скупљени подаци и пројекат уређења.

Одавно је пројектована хидроелектрична централа на западној Морави, на Овчару, за осветлење Милановца, Чачка и Крагујевца. Уложен је знатан капитал и почет је рад. У току рада појавио се сукоб и посао је стао. Парница се отегла три године и тек последњих дана ако је свршена. Сада се може очекивати да ће се рад на овом предузећу наставити и довршити. Од почетка тог посла до данас нико није сматрао за потребно да о целој техничкој страни његовој обавести читаоце С. Т. Листа.

Тако је исто било и са многим мањим хидроелектричним постројењима у нашој земљи, која већ одавно врше корисно своју улогу. Тако је било и са прослављеном инсталацијом на Нишави а тако ће вероватно бити и са инсталацијом на Ибру, за коју је већ готов детаљан пројекат.

Кроз неколико месеци биће готов део Јадранске пруге Дунав — Зајечар, која ће по свом горњем строју моћи да носи и најбрже возове. С правом се очекује, да та пруга буде од великог и политичког и економског значаја. Великом, ако не целом, дужином, пруга иде дуж самог Тимока, десет метара далеко од српско-бугарске границе. Да ли су, пак, биле несавладљиве сметње, да се та иста пруга проведе средином крајинског и тимочког округа, да би се потребе округа много боље задовољиле — то још нико није с податцима у руци објаснио ни српским инжињерима, ван пројектаната, ни оним непосредно заинтересованим становницима.

Као завршна тачка српске јадранске железнице пројектује се пристаниште у Прахову на Дунаву. Три године се озбиљно студира тај пројекат; израђено је до сада пет или шест разних пројеката по угледу на многа страна пристаништа, која су нарочито проучена; и сада се ради најновији пројекат, много различан од пређашњих, — па од меродавних још нико није нашао за потребно да пружи и техничке и трговачке податке стручној српској јавности. Српски инжењери и српски економисти били су принуђени, да три године чекају једног странца из Русије, који ће им, у лицу концесионара, пружити све те податке у изводу.

Истрасирали су предузимачи — што је до сада рађено у државној режији — пруге:

Београд — Мала Крсна, Лазаревац — Милановац и Књажевац — Ниш. Резултати таквог, за нас новог, рада остали су до данас тајна Управе за грађење нових железница. Израђена је накнадно у државној режији маса варијаната на прузи Лазаревац — Милановац и Топчидер — Мала Крсна па и о томе инжењери ван Управе за грађење ништа не знају.

Проучавана је железница нормалног колосека Крагујевац — Краљево — Рашка. Са интересовањем сва је јавност очекивала и стручне податке о том проучавању. Најзад, када је, чини ми се, добијен негативан резултат, све је свршено пред стручном јавношћу са кратким notiцама у дневним листовима.

Саграђена је и у ускоро ће бити цела у саобраћају пруга Сталаћ — Ужице. За њу веле да је у опште један од врло интересантних пруга а међутим ни један из оног батаљона техничара, који су на њој радили, није нашао за потребно да изложи у С. Т. Листу сређене, детаљније податке о њој.

Дата је паушално у израду пруга Ниш — Књажевац. Тај начин давања железница у израду за нас је нов, о њему немамо у С. Т. Листу никаквих података.

Десила се катастрофа на грамадском тунелу и претила да уништи 17 људских живота. Од двадесет техничара који су о томе све детаље знали није се ни један нашао који би ма и десет реди текста и две линије скице послао С. Т. Листу. Српски су инжењери о томе имали да читају извештаје по дневним листовима, извештаје од инжењера без потписа. — Чија је то срамота?

Сада се довршују стубови на кесонима за један велики друмски мост на Морави код Свилајнца и ради се у велико на прокопавању тунела под Београдом. Ти радови још нису готови, још ништа тачно о њима не знамо али по неким околностима можемо се надати да ћемо доцније у С. Т. Листу сазнати. У напред не треба изрицати пресуду.

Ради се у велико на уређењу Београда. У очајању доводи се стручњак са стране, који због извесних специјалних српских — не техничких прилика треба да буде бољи од наших стручњака. Спремљена су и довољна материјална средства и радови су већ почети. Свремена на време чују се у јавности тешке оптужбе против таквог система техничког уређења али још никад, никад нисмо чули ни један гласод оних који су „за“ такво уређивање.

Они дакле, који су били увек расположени да чине примедбе садржини нашег

Техничког Листа а сами нису ни прстом мрднули да што добро учине, кад год су били у могућности, они немају разлога да се чују. Они; који су очекивали да ће сва благодет доћи од једног уређивачког одбора у оваким околностима а сами немарно понекад прелистали свој Лист, ти немају права да се виле. И једни и други нека задрже све разлоге „против“ за себе и нека приме обавезу, да ће се у будуће својој дужности према С. Т. Листу боље одужити И велика Немачка не би имала ни један свој технички лист, кад би на њему радила само два човека. — Тако ја мислим, да треба упутити на своју дужност чланове наши Удружења и читаоце С. Т. Листа.

Ал. Ж. Ј.

Извештај Управног Одбора

О РАДУ

Удружења Српских Инжењера и Архитекта
за 1911 — 12 годину.

Господи Члановима Удружења познато је, да је на прошлome скупу стицајем околности цео Управни Одбор био поднео оставку и да му је та оставка примљена; те је био изабрат садашњи Управни Одбор. Пређашњи Управни Одбор мотивисао је своју оставку тешкоћама с којима се имао борити у току године. Те тешкоће без мало постоје и данас.

Рад Удружења као организације не тече онако како би се могло пожелети, нити је садашњи Одбор, поред свег труда свог, могао да покрене Удружење на живљи и обилатији рад. Управни Одбор мисли, да је томе узрок ван Удружења; или бар изван моћи којом располаже. Добро организовано Удружење, које зна тачан циљ свога постанка и које на сваком кораку бодро прати све што иде у прилог достигнућу истакнутог циља, савесно ће се трудити, да све то потпомогне и да све искористи, а све оно што иде на штету, да отклони или паралише.

Ми, морамо признати, нисмо могли, или можда нисмо умели искористити све оно што је ишло у прилог, нити смо паралисали све оно што нам је било штетно. Чланови наши заузети врло многим пословима који им апсорбују све радно време, немају могућности да се посвете раду Удружења у оној мери колико оно захтева и заслужује. Тиме се једино даје и објаснити што су многи скупови позивани по два и три пута без успеха.

Зато вас молимо, господо, да не осуђујете строго Управни Одбор, који је у свакој прилици, кад год је до њега стојало, уложио и труда и времена да допринесе остварењу циља истакнутог нашим уставом.

Господа су у току године, из публикација у нашем листу, имали прилике да се упознају са свима питањима која су у Удружењу претресана. И, одбор мисли, да је даас излишно све то понављати ма у најкрајим потезима.

Па ипак, Управни Одбор сматра за своју пријатну дужност, да нарочито захвали Министру Грађевина господину Михајлу В. Илићу на предусретљивости, којом се у много прилика одазвао жељама и молбама што је Управни Одбор износио у име Удружења. Један важан плод те предусретљивости, Ви господо и данас уживате.

Удружење је у току године приредило неколико месних екскурзија и свуда је дочекано пријатељски и усрдно. Управни Одбор са овога места благодари усрдно свој господи која су нас дочекивала.

Из публикација у нашем Листу господа чланови Удружења могли су видети, да је Удружење у интимној вези са сродним нам југословенским друштвима и Одбор мисли да те братске везе треба и у будуће одржавати и гајити их како би постале интимније и корисне по целу југословенску технику.

Ако прилике допусте, ми се, господо, можемо надати братској посети најближег нам друштва инжењера и архитекта, за шта су већ предузети потребни кораци и припреме.

Одбор за приређивање IV југословенске уметничке изложбе позвао је и наше Удружење да и наше и све словенске архитекте узму учешћа на тој изложби. Удружење се одазвало томе позиву, одредило је из своје средине три архитекте за чланове изложбеног одбора и жири и то: г. г. В. Поповића арх. Мин. Грађевина, Дим. Владисављевића арх. Мин. Војног и Бранка Таназевића доцента Универзитета. Сем тога Удружење је писмима позвало на учешће у изложби организоване архитекте у Загребу, Љубљани, Сплету и Софији. Поменута господа путовала су поред тога по решењу изложбеног одбора и лично су дејствовале да учешће буде што живље — обилатије.

На лањском скупу нашег Удружења решено је да се од награде коју је дала раљска фабрика цемента за расправу о бетону преостатак од 350 динара додели ономе, који буде у току године написао и штампао у

нашем Листу најбољи чланак о армираном бетону. Који чланак заслужује награду остављено је да одлучи сам редакциони Одбор Техничког Листа. Али Одбор није ни улазио у оцену таквих чланака, јер их није било, сем неколико од самог Уредника. Зато сад Редакциони Одбор у договору с Управним Одбором предаје ово питање на расправу самоме скупу.

Удружење је на предлог Управног Одбора усвојило да ове године приреди екскурзију у Берлин — Дрезду — Лајпциг и Праг. Одбор је од своје стране учинио потребне кораке да се ова екскурзија приреди што удобније и са што мање материјалних жртава. Међутим, на жалост, код страних железница није наишао на предусретљивост која се могла с правом очекивати.

И ова, као и прошла година, била је година жалости за Удружење. Удружење је у току године изгубило неколико својих врсних чланова а српска техника осетан број ваљаних радника :

Миливоја Е. Јосимовића, Живадина Димитријевића, Миливоја П. Павлићевића, Станка Маринковића, Стевана Миросављевића, Перу Велимировића, Мату Станисављевића и Душана Нинковића.

Нека им је лака мајка земља и светао спомен међу нама!

У прошлој години Удружење је добило једног члана добротвора поч. Живадина Димитријевића и два утемељача: г. Сретена Сретеновића грађевинара и поч. Стеву Миросављевића. Нових редовних чланова примљено је у прошлој години 48, те Удружење данас броји 239 редовних чланова.

Према чл. 32 Устава Удружења иступају коцком из Управног Одбора г.г. Душан Божић, Бор. Поповић и Јован Николић, чланови Управног Одбора и потпредседник г. Паво Димић. Њихова места имају се попунити на данашњем скупу.

Управни Одбор на завршетку моли господу чланове Удружења да припомогну што могу те да рад Удружења буде у идућој години обилатији и плоднији.

Подпредседник Председник
инж. **Паво А. Димић** инж. **Ј. Стефановић**

Секретар
Јанко Шафарик
архит.

Ч л а н о в и :

Драг. Маслаћ арх., Душан Божић инж., Нешко Смиљанић инж., Бор. Поповић инж., Миливоје Смиљанић архит., Јован Николић инж.

Извештај о Српском Техничком Листу

ОРГАНУ УДРУЖЕЊА СРПСКИХ ИНЖЕЊЕРА И АРХИТЕКТА.

—:—

Прошлогодишњи извештај о Српском Техничком Листу био је кратак а овогодишњи могао би бити још краћи; могао би се написати само у две три речи, и замолити господу чланови Удружења, да изволе прочитати прошлогодишњи извештај, пошто се ни ове године неможемо похвалити скупу, бољом и обилнијом сарадњом.

И ове године, редакциони одбор био је принуђен да више пута попуни по неколико узастопних бројева сам без ичије сарадње са стране и онда није ни чудо, зашто нам лист није онакав, какав бисмо желели да буде, и какав он према својој важности и приликама треба да буде.

Као прилог своје годишњем извештају Редакциони Одбор износи пред чланове Удружења искрену реч једног нашег млађег колеге и сарадника у којој је са пуно примера показано: ко све има да носи одговорност за сарадњу Срп. Техн. Листа, и о чему би све могао и требао Технички Лист да пише и обавештава своје читаоце. Требало би само мало воље и мало пожртвовања код наших колега, па да наш Лист и по сарадњи и по форми стекне глас и углед, који би једини стручни гласник српских инжењера и архитекта одавно требао да има.

Још једно обавештење Редакциони Одбор сматра да је потребно дати у овом извештају. До пре кратког времена Технички Лист није био у материјалној могућности да у већем обиму доноси слике и нацрте уз поједине своје чланке, што је уздржавало многе сараднике да Техничком Листу уступају извештаје о радовима или научне радове, који би несумњиво били од општег интереса. Данас су прилике знатно побољшане. Технички Лист располаже данас приличном готовином, те ће од сада не само моћи израђивати клишета и копије сваковрсних цртежа, већ ће, надамо се, нови Редакциони Одбор моћи да својим сарадницима накнади не само све трошкове око припреме цртежа и слика, већ и да им додели скромне награде за труд уложен на сарадњи Срп. Техн. Листу.

Пре кратког времена Редакциони је Одбор у друштву са неким нашим архитектура претресао питање о повременом издавању једног засебног стручног архитектонског додатка, у коме би наше архитекте износили

нацрте, снимке и описе важнијих новопројектованих и извршених јавних и приватних грађевина. Ако г.г. архитекте у току идуће године буду свесрдно прихватили ову идеју, углед нашега Листа биће тиме знатно уздигнут.

Редакциони Одбор и ове године апелују на све чланове и пријатеље Удружења, да бар у будуће покажу више пажње према нашем листу.

Што се тиче материјалних прилика Српског Техничког Листа, они су се, знатно побољшале, што се јасно види из приложених биланса, јер благајница данас на завршетку друштвене године располаже готовином од 4200 динара.

Господин Министар Грађевина изволео је и ове године издати из буџета Министарства Грађевина 2000 дин. као помоћ одређену Српском Техничком Листу.

Редакциони одбор сматра за дужност, да и овом приликом изјави Господину Министру своју најтоплију захвалност на овој пажњи.

Редакционом одбору част је извести Главни Скуп, да је у прошлој год. лист примало 618 које чланова удружења које претплатника, у току ове године одустало је 15 а приновило се 44 тако, да сада лист примају свега 647. рачунајући: чланове удружења, претплатнике; неколико српских академских друштава у иностранству којима лист шаљемо бесплатно и неколико редакција којима лист шаљемо у замену.

Тачан преглед примања и издавања Српског Техничког Листа за 1911 год. и од 1. јануара до 6. маја ове год. јасно се види из приложених биланса.

Најзад, редакционом одбору част је поднети Главном скупу на одобрење и предлог буџета Срп. Техн. Листа за 1912. год.

Редакциони Одбор.

ИЗВЕШТАЈ

XXIII главном скупу Удружења Српских Инжињера и Архитекта о стању књижице

Поклоном редовног члана и једнога од првих оснивача нашег Удружења и Листа г. Мише Николића инжењера и начелника Желз. Дирекције, књижица наша је ове године обогаћена. Госп. Николић поклатио је удружењу: Српски Технички Лист од његовог постанка до ове године у лепом повезу, и од особитог је значаја да је у првој години повезан

и први позив на претплату. О особитој љубави према Листу и Удружењу нека послужи као доказ неколико редака из спроводног писма Управном Одбору: „Нарочито скрећем одбору пажњу на прву годину 1890. — у којој је одмах спочетка и први позив на претплату, који се има сматрати као први подстак за оснивање нашег Удружења покретањем листа, који је постао његов орган, јер сумњам да се тај позив у кога одржао, а он је важан за историју постанка Удружења и његова органа“.

„Из тога се позива види, да су први покретачи били, сада већ сви покојни, Тоша Селесковић, Миливоје Јосимовић; Никола И. Стаменковић, Љуба Николић и Др. Вукашин Панаотовић“.

„Надајући се да ће одбор примити овај дар са онаквом љубављу са каквом га ја Удружењу пружам остајем са ваздашњим поштовањем члан Удружења Миша Николић начелник Дирекције С. Д. Ж“.

Управа сматра за дужност, да госп. Николићу и овом приликом изјави своју најсрдачнију захвалност у име Удружења.

Књижница Удружења броји сада 398 дела за 547 свезака поред повезаних стручних листова.

Примано је 12 стручних листова и то: 1 хрватски, 1 бугарски, 2 руска, 2 чешка, 4 немачка и 2 француска и комплетиране свеске су повезане.

Стручне листове: хрватски, бугарски, руске и чешке Удружење добија у замену, а немачки и француски претплаћени су. Сем овога Удружење добија и неколико српских листова политичких и других стручних у замену.

Београд 9. Маја 1912. год.

Члан Управног Одбора:

Драг. Маслаћ

архитекта

ПРАВИЛНИК

за грађење и одржавање пропуста и мостова и осталих објеката на државним и окружним путовима, који на основи чл. 19. закона о јавним сувоземним путовима од 14. јуна 1910. год. прописује Министар Грађевина.

Члан 1.

Сви радови и набавке за грађење и одржавање свих објеката на државним и окружним путовима по чл. 15. закона о јавним сувоземним путовима уступају се у изврше-

ње по прописима закона о подизању јавних грађевина. Према томе за све радове и набавке око грађења и одржавања појединих објеката на државним и окружним путовима важе одредбе закона о подизању јавних грађевина, као и одредбе закона о Државном Рачуноводству.

Члан 2.

Према напред поменутих законским одредбама мора се за сваки посао око грађења нових или одржавања постојећих објеката на државним или окружним путовима при дотичном грађевинском одељку саставити уредан пројекат са прописним техничким и погодбеним документима и то: како за набавку потребног материјала за грађење и одржавање објеката, тако и за само извршење потребних послова на истима. Уз сваки мора се послати и технички извештај.

Члан 3.

Тако састављени пројекат заједно са техничким и погодбеним документима и техничким извештајем шаље се Министру Грађевина као надлежном по закону на преглед и одобрење.

Члан 4.

По свршеном прегледу и одобрењу пројекта, техничких и погодбених докумената од стране Министра Грађевина окружна начелства односно окружни одбори одржаће у законом прописаном року лицитације за грађење нових или оправку постојећих објеката на појединим путовима. Резултати овако одржаних лицитација спроводе се на основи чл. 96. закона о Државном Рачуноводству и чл. 17. закона о јавним сувоземним путовима Министру Грађевина на одобрење.

Члан 5.

По надлежном одобрењу одржаних лицитација приступа се изради одобрених послова под надзором дотичног окружног односно самоуправног инжењера и дотичних надзорника путова, којима при овом надзору могу помоћи и сами путари на својим деоницама пута.

Члан 6.

По свршеном предузетом послу приступа се колаудовању истога и то у свему према прописима закона о подизању јавних грађевина.

Члан 7.

По нарочито предходном одобрењу Министра Грађевина а на предлог грађевинског

одељка односно окружног одбора може се за одржавање свих објеката на појединим државним и окружним путевима који нису дати у одржавање предузимачу (чл. 15 Уредбе) поставити извештај број занатлија и њихових помоћника који ће се плаћати из државног кредита, односно из окружног приреза, који се по чл. 17 закона о јавним сувоземним путевима ставља у државни буџет односно уз порез наплаћује.

Члан 8.

Дужност ових занатлија и њихових помоћника је, да по добивеним упутствима од окружног односно самоуправног инжењера са својим алатом оправљају поједине објекте на путевима као и стражаре на истима и одржавају их у исправном стању.

Сав потребан материјал и остале реквизиите за извршење потребних оправака ставиће им се на расположење од стране државе односно округа.

Члан 9.

Ове занатлије и њихове помоћнике по добивеном начелном одобрењу по чл. 7 ових правила прима шеф грађевинског одељка односно самоуправни инжењер, који им одређује према способности и вредноћи саме величине дневница.

Члан 10.

Дневнице занатлијама не могу бити мање од 2,50 дин, нити веће од 4 дин. а помоћницима 1,50—1,80 дин. Оне се рачунају: целе, три четврти, половина и једна четвртина, према томе ако је дотични на посао задоцнио или због рђавог времена, слабости или својих послова и осталих узрока раније са посла отишао.

О свему овоме води тачна рачуна дотични путар, на чијој се деоници ради зашто је и одговоран.

Члан 11.

Сваки занатлија носи собом нарочиту књижицу, у којој дотични путар њему и његовом помоћнику уписује према чл. 10 ових правила надницу. Ако надница не буде цела, путар ће у примедби ставити укрок, због кога је надница смањена.

Члан 12.

Надзорник дотичног пута при сваком своме пролазу дужан је прегледати поред осталог и рад ових занатлија и њихових помоћника и издати им усмена наређења о да-

љем раду, саопштавајући иста и самом путару, а у исто време увериће се и о исправном завођењу њихових надница и својим потписом исте оверити. Надзорник може по потреби у истој књизи издавати занатлијама и писмене наредбе као и саме опомене.

Члан 13.

У случају потребе, а по претходном наређењу окружног односно самоуправног инжењера, могу се занатлије придодати летећим дружинама (в. чл. 8. Уредбе и Правила за одржавање јавних путева у Краљевини Србији) да заједнички изврше какву хитну потребну оправку извесног дела пута или каквог објекта на истоме. Овакав случај доставља се Министру Грађевина у редовном месечном извештају (према чл. 13. напред поменуте Уредбе и Правила за одржавање јавних путева) са назначењем и описом извршених хитних послова.

Члан 14.

Потребан грађевински материјал и реквизиите за редовно одржавање свих објеката на путевима набавља се на исти начин и истовремено у свему као и потребан резервни материјал за редовно одржавање путева по чл. 7 напред поменуте Уредбе и Правила.

О овоме материјалу воде бригу на првом месту дотични надзорници путева достављајући хитну потребу утрошеног материјала надлежном окружном односно самоуправном инжењеру, који се стара о благовременој набавци потребне количине истога, придржавајући се при томе свих прописа напред поменуте Уредбе.

Члан 15.

Занатлије и њихови помоћници контролишу се и исплаћују у свему као и дружински радници према чл. 9. и 12 поменуте Уредбе.

Члан 16.

Шефови грађевинских одељака и остали окружни односно самоуправни инжењери дужни су непрестано водити тачна рачуна о свима пословима, које врше занатлије са помоћницима и чим увиде, да они својим немарним радом у опште не заслужује да и даље остану на томе послу, одмах их отпуштају и друге постављају, извештавајући о томе окружно начелство односно окружни одбор, а у месечном свом извештају о стању путева, који се по чл. 13. поменуте Уредбе

шаље Министру Грађевина извештавају га о томе.

Препоручујем свима окружним и самоуправним инжењерима и осталим заинтересованим властима и особљу, да се у будуће у свему по овом правилнику управљају.

Бр. 3906
15. априла 1912. год.
у Београду.

Министар Грађевина,
Миx. В. Илић с. р.

БЕЛЕШКЕ

Сечива с оштрицом од Сафира Engineering Magazin од априла ове год. доноси резиме једне студије Н. L. Thompson-а која је публикована у Ame-

rican Mashinist-у и набраја добре стране сафира као оштрице за сечива којима се секу метали.

Сафир је готаво бољи но дијамант, јер није више крт ко дијамант; тврдоћа му је као сечива готово истоветна као и у дијаманта, али се сафир лакше обрађује; обрада траје неколико минута а не као код дијаманта неколико сати. Обрада бива као и код дијаманта, прашком. Најзад сафиру може се дати лако облик какав се хоће.

Чак и при сечењу врло љутог челика добијају се код сечива од сафира врло дугачки ивери (шупке) док дијаманат дроби метал у прах који се често врло тешко скида. Аутор у својој расправи излаже начин рада којим се добијају најбољи резултати са алатом који има оштрицу од сафира.

Саопштио Ј.

ЧЛАНОВИМА УДРУЖЕЊА

Удружење Српских Инжињера и Архитекта држаће свој

XXIII. ГЛАВНИ СКУП

по прописима чл. 55., 56., 57., 58. и 59. свога Устава на дан

13. маја 1912. године у Београду

у дворници III. Београдске Гимназије са овим дневним редом:

- 1., Избор два секретара.
- 2., Извештај Управног Одбора о раду у прошлој години.
- 3., Извештај о књијници Удружења.
- 4., Извештај о Српском Техничком Листу — органу Удружења.
- 5., Извештај о благајни Удружења и Срп. Техничког Листа.
- 6., Извештај Надзорног Одбора.
- 7., Давање разрешнице Управном Одбору.
- 8., Одобрење буџета за 1912|1913 годину.
- 9., Избор потпредседника и три члана Управног Одбора.
- 10., Питања и предлози.

По чл. 32. Устава ове године иступа из Управе потпредседник г. Павле Димић и чланови управе г. г. Душан Божић, Бор. Поповић и Јован Николић.

Редовни и ванредни чланови Удружења имају право гласања, а помажући учествују само са саветујућим гласом.

Гости имају приступа само ако се претходно пријаве председништву а немају право дискусије.

Скуп почиње рад у 8 $\frac{1}{2}$ часова у јутру.

Број 59.
25. априла 1912 год.
Београд

За секретара

Архит. Драг. Маслаћ

Председник Удружења
Јефта Т. Стефановић

Власник за Удруж. Срп. Инжењ. и Архитекта Душан Божић инжењер
Одговорни уредник Јефта Т. Стефановић редовни професор Универзитета.
Штампариа К. Грегорићи Друга — Београд.

